

SV. FLORJAN

V različnih prikazih, ki pripadajo legendi, je opisano, da je Florjan živel v rimski pokrajini imenovani Noricum (današnja Avstrija) v tretjem stoletju po Kristusu, v času vladavine Dioklecijana (243-316), reformatorja rimske države, ki je uvedel denarno strukturo, gradil ceste in utrdbe. Zgodovini je ostal v spominu kot okruten vladar, ki je preganjal kristjane po celem Rimskem cesarstvu, kateremu je pripadala tudi današnja Avstrija.

V nekih legendah je Florjan živel kot rimski častnik v Lauriacumu, današnjem Enns-Lorchu poleg Linza. Legende pripovedujejo tudi, da je bil kot častnik zadolžen za gasilstvo, ker so bile v Avgustovem času, 63 let pred Kristusom, v Rimu in vseh pokrajinah, kjer so delovale vse rimske legije, ustanovljene gasilske enote. To ni potrjeno, vendar vemo zagotovo, da je bil Florjan rimski vojak.

Avtentična verzija legende o življenju sv. Florjana je legenda "Passio St. Florijan", ki je ostala naslednikom kot rokopis s konca IX. stoletja.

Kristjane so preganjali v času vladanja cesarjev Dioklecijana in Maximusa. V tem času je bil na obalnem področju Noricuma za namestnika Aquilinus, ki je po prihodu v Lorch z veliko vnamo začel "lov" na kristjane. Štirideset jih je ujel in jih po dolgem mučenju vrgel v temnico. Ko je za to slišal Florjan, ki je bil v tem času upokojeni glavni častnik v mestu Cetiumu (danes Zeiselmaur), je pohitel v Lorch in sam priznal, da je kristjan. Za to je izvedel tudi namestnik, ki je takoj od njega zahteval, da žrtvuje darila rimskim bogovom, kar pa je Florjan odklonil. V svojem prepričanju so ga mučili in se na koncu odločili, da ga z mlinskim kamnom okrog vratu z mostu vržejo v reko Enns.

Človek, ki ga je porinil v reko, je oslepel, reka pa se je ustrašila tega dejanja in ga je izvrgla na skalo, kjer ga je pričel varovati orel z razprostrtimi krili v obliki križa. Pojavil se je tudi svetnik, ki je neki ženi pokazal, da tam leži truplo. Ženska je vpregla vole in se odpeljala z vozom do reke in truplo naložila. V strahu pred neverniki ga je pokrila s slamo in z vejami. Vprežene živali so bile žejne in utrujene od vleke in niso mogle več vleči voza dalje do mesta pokopa. Na prošnjo ženske je iz zemlje na površje prodril studenec, iz katerega še danes teče voda; napojene živali so truplo odpeljale do mesta, ki ga je svetnik pokazal ženi. Zaradi vse večjega preganjanja kristjanov so ga pokopali hitro in skrivaj. Po tem pokopu so se na tem mestu pričeli dogajati čudeži; iz ljudi so bili tukaj odgnani zli duhovi in vsak bolan

kristjan je na tem mestu občutil olajšanje svojih težav. Zaprtih štirideset kristjanov pa je umrlo v temnici.

Opisani dogodek se je zgodil 4. maja 304. leta. Zaradi tega je 4. maj proglašen za dan svetega Florjana.

Kristjani so v trajen spomin na mučeniško smrt Florjana proglasili za svetnika. Na mestu, kjer je po legendi pokopan, so okrog leta 800 postavili benediktinski samostan, ki je kasneje prišel pod upravo avguštincev. Samostan so imenovali "Samostan svetega Florjana". Ta samostan še danes stoji nedaleč od avstrijskega mesta Linz. Vključuje eno od najlepših cerkva avstrijskega baroka, veličastno, z velikimi orglami in sedmimi velikimi zvonovi. Samostan svoj veličasten izgled dolguje milanskemu arhitektu Carlu Antoniu Carloneu, začetniku del, ki so trajala skoraj celo stoletje.

Kult čaščenja sv. Florjana se je razvil ob koncu VII. stoletja, ko je bil čaščen kot pokrajinski svetnik in zavetnik province ob reki Enns pred navalom in napadi Avarov z vzhoda. Od tedaj obstaja pismeni zapis (791. leta), v katerem piše, da je Karel Veliki pri reki Enns priredil tridnevno bogoslužje v čast sv. Florjanu, da pomaga njegovim vojski v borbi z Avari.

Sv. Florjan v Lipljah Prvi zapis o svetem Florjanu kot zaščitniku pred požarom pa izhaja iz XVI. stoletja, pripisuje pa se Martinu Luthru (1483-1546). V zapisu piše, da so verniki do sedaj častili sv. Laurentiusa kot svetnika- zaščitnika pred požarom, vendar so ga zamenjali s sv. Florjanom.

Kot uradni zastopnik in zaščitnik gasilcev je sprejet šele v začetku XIX. stoletja, ko se je začelo organizirano gasilstvo in ko so začeli ustanavljati prostovoljna gasilska društva. Svetega Florjana so kot svojega zaščitnika sprejeli gasilci Evrope, najbrž zaradi tega, ker je bil rimski častnik v neki rimski legiji, ki je bila zadolžena za gašenje požarov, varovanje premoženja, in ker se je kot gasilec zavzemal za svoje bližnje, ni zatajil vere in je hrabro umrl, da bi rešil druge.

V obdobju med obema vojnama (1918-1945) so Florjana zelo častili, postavljali so mu spomenike, slike, njegovi kipi pa so bili pogosto v cerkvah in gasilskih domovih. Svoje mesto je imel tudi na društvenih praporih gasilskih društev.

Dan zavetnika, 4. maj, je bil praznik, ko so gasilci organizirano hodili v cerkev ter na vajah prikazovali načine gašenja. Od leta 1946 dalje pa se sveti Florjan preneha slaviti, bil je službeno umaknjen iz gasilskih domov in enot.

Z osamosvojitvijo naše države se sveti Florjan vrača v gasilske domove in na nove gasilske prapore.

Oblika upodobitve zavetnika je prepuščena domišljiji umetnikov, največkrat je predstavljen v opravi rimskega častnika, v levi roki drži zastavo bele barve z rdečim križem ali pa jo drži na srcu. V desnici drži vrč z vodo, ki jo poliva na goreče hiše. V nekaterih primerih mu vodo držijo tudi angeli. Velikokrat ob njem naslikajo tudi mlinski kamen (simbol mučeništva), ki simbolizira način njegove smrti.